

БАЙДУЛІН Валерій
молодший науковий співробітник лабораторії
професійної кар'єри, Інститут професійної освіти НАПН
України,
Київ, Україна

ПРОВЕДЕННЯ КОНСУЛЬТУВАННЯ З МОЛОДІЖНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ ТА ПОВОЄННИЙ ПЕРІОД

Анотація. В умовах воєнного стану та необхідності відбудови зруйнованої економіки підготовка молоді до підприємницької діяльності є надважливим завданням системи професійної освіти. Консультування з молодіжного підприємництва потребує створення відповідного інформаційного простору, наповнення його змісту, надання якісних різноманітних консультативних послуг та застосування новітніх форм роботи.

Ключові слова: професійна освіта, підготовка до підприємництва, молодіжне підприємництво, підприємницька компетентність, кар'єрне консультування.

CONSULTING ON YOUTH ENTREPRENEURSHIP UNDER THE CONDITIONS OF MARITAL STATE AND THE POST-WAR PERIOD

Abstract. In the conditions of martial law and the need to rebuild the destroyed economy, preparing young people for entrepreneurial activity is an extremely important task of the professional education system. Consulting on youth entrepreneurship requires the creation of an appropriate information space, the filling of its content, the provision of various high-quality consulting services and the use of the latest forms of work.

Keywords: vocational education, preparation for entrepreneurship, youth entrepreneurship, entrepreneurial competence, career counseling.

Для багатьох громадян України в умовах воєнного стану підприємництво стає основним видом трудової діяльності. Особливо відчуває потяг до ведення власного бізнесу молоде покоління. Молодим людям може здаватися, що стати успішним підприємцем без знань і спеціальної підготовки не складно. Проте основні знання та навички потрібні як тим, хто має власний бізнес, так і тим, хто наймається на роботу, хто продає товар, і хто його купує.

В сучасних умовах переформатування системи освіти в Україні особливу увагу має бути приділено проблемі, пов'язаній з прагненням сучасної молоді знайти своє місце у суспільних та виробничих процесах, які вимагають одночасно високого рівня загальної підготовки і ґрунтовних знань в обраній сфері професійної діяльності. У сучасному суспільстві молодь не може успішно реалізувати свої соціально-професійні прагнення без сприяння інститутів системи освіти. Таким чином, одним із пріоритетних завдань сучасної системи професійного консультування є організація роботи з молоддю, зокрема консультування з молодіжного підприємництва.

Сучасність вимагає посилення уваги до поєднання загальноосвітньої і професійної підготовки, упровадження найсучасніших технологій, зокрема нанотехнологій. Новітні технології визначають успіх якості професійної освіти. Підготовка конкурентоспроможних на ринку праці робітників залежить від володіння ними прогресивними виробничими технологіями, вміння виконувати роботи з використанням новітніх матеріалів, інструментів, обладнання та пристроїв.

Невизначеність подальшої кар'єри випускників загальноосвітніх шкіл, професійних училищ, вищих навчальних закладів визначає необхідність

спеціального професійного консультування для визначення професійних інтересів, подальшого професійного становлення та реалізації потенційних можливостей.

Проведення консультування з молодіжного підприємництва у закладах професійної освіти відповідає потребам сучасної особистості, запитам ринку праці, є одним з важливих напрямів роботи консультантів з професійної кар'єри. Консультації з молодіжного підприємництва являють собою професіональне інформування – отримання інформації про підприємницьку діяльність; професіональну консультативну допомогу у виборі цієї діяльності з урахуванням індивідуальних особливостей; професійну адаптацію – допомогу особистостям у входженні до нових умов праці та соціального оточення. Консультанти з молодіжного підприємництва здійснюють просвітницьку, інформаційну та соціальну допомогу шляхом надання інформаційних та інших послуг про спектр та види підприємництва, варіанти та способи відкриття власної справи тощо. Основними напрямками цієї роботи, перш за все, має бути знайомство отримувачів професійної освіти з ринком праці, надання послуг, малим та середнім, крафтовим виробництвом, з основними професіями цього сегменту підприємницької діяльності; з навчальними закладами регіону. Особливе значення має виховання у молоді навичок до самовизначення.

Необхідно зазначити, що якісне проведення цієї роботи, передусім, потребує створення відповідного інформаційного простору, наповнення його змісту, надання якісних різноманітних консультативних послуг та застосування новітніх форм роботи. У широкому сенсі – це створення системи суспільного та педагогічного впливу на молодь з метою підготовки до вибору свого шляху, системи заходів по виявленню мотивів вибору професії або майбутнього виду підприємницької діяльності, визначенню інтересів, обов'язків та самооцінки професійної придатності особистості.

Методами такої роботи є анкетування, соціологічні дослідження, тестування (традиційне та комп'ютерне), інтерактивне спілкування, інформаційні зустрічі з представниками навчальних закладів та підприємств, успішними підприємцями та ін.

Ця діяльність може здійснюватись у форматі консультативних бюро або центрів, консультативних пунктів з надання інформаційної підтримки молоді представниками служб-партнерів у навчальних закладах; створення банків нормативних, законодавчих, тематичних даних; здійснення інформаційної підтримки окремих категорій молоді (вихованців шкіл-інтернатів, творчо обдарованої молоді із обмеженими фізичними можливостями); проведення спільних акцій з представниками інфраструктури населених пунктів та органів місцевого самоврядування, інформаційних марафонів; розроблення імідж-проектів щодо соціалізації молоді, що підвищує мотивацію до індивідуальної підприємницької діяльності, надання адресної психологічної допомоги у виборі шляхів до успішного підприємництва, навчання основним принципам побудови професійної кар'єри та навичкам поведінки на ринку праці.

Актуальним та інноваційним є створення терміналів із консультування з молодіжного підприємництва. Вони являють собою інтернет – портали, доступ до яких здійснюється через спеціальні електронні пристрої (тач-скрині). Їх зміст може складатися з тематичних блоків таких, наприклад, як: «Де отримати сучасну та затребувану професію», «Де і як створити свою справу», «Як вести власний успішний бізнес», «Служба зайнятості для тебе» тощо. Головною перевагою таких терміналів є те, що інформація в них не є статичною. Наприклад, систематично оновлюється інформація довідників навчальних закладів та базових центрів зайнятості, інформація щодо актуальності професій за попередній період у конкретному регіоні, рейтинг пропозицій роботи, анонси інформаційних заходів, аналіз ринку торгівлі та послуг та ін. За допомогою таких терміналів можна дізнатися про зміст та особливості багатьох професій і спеціальностей, а також про

те, чи користується той чи інший фах попитом на ринку. Ознайомлення з професіограмами різних спеціальностей сформує уявлення про майбутню професійну або підприємницьку діяльність. Засвоєння користувачем структури професії, яка лежить в основі професіограми, стане у майбутньому основою для самостійного здобуття інформації.

Розвиток соціального партнерства на засадах програмно-цільового підходу, шляхом побудови блоків та модулів значно активізує цю діяльність. Кожний модуль має являти собою самостійну тематичну одиницю, що має певну мету і складається з окремих заходів, різноманітних за формою та методикою проведення (тренінгів, дискусій, зустрічей тощо), але об'єднаних загальною метою.

Застосування тренінгів, орієнтованих на застосуванні активних методів групової роботи з метою соціалізації особистості, побудованих на принципах активності, відкритості, партнерстві, дає можливість вирішувати завдання, пов'язані з професійним вибором.

Отже, наразі, консультування з молодіжного підприємництва в сучасних умовах має здійснюватись із використанням усієї можливої інформації з широкого загалу галузевих та міжгалузевих баз даних психологічного, юридичного, правового, медичного характеру інноваційними формами і методами, з активним застосуванням сучасних інформаційних технологій, що сприятиме оптимальному життєвому самовизначенню та успішному професійному вибору суб'єкта консультування.

Список використаних джерел:

1. Підприємницька компетентність майбутніх фахівців: метод. посіб. / С. В. Алексеева та ін.; ред. М. Т. Теловата. Житомир : «Полісся», 2021.
2. Єршова Л. Макроекономічні фактори впливу на розвиток професійної кар'єри учнів професійно-технічних навчальних закладів. *Науковий вісник Інституту професійно-технічної освіти НАПН України. Професійна педагогіка*, №13. 2017 р. С. 22–29.